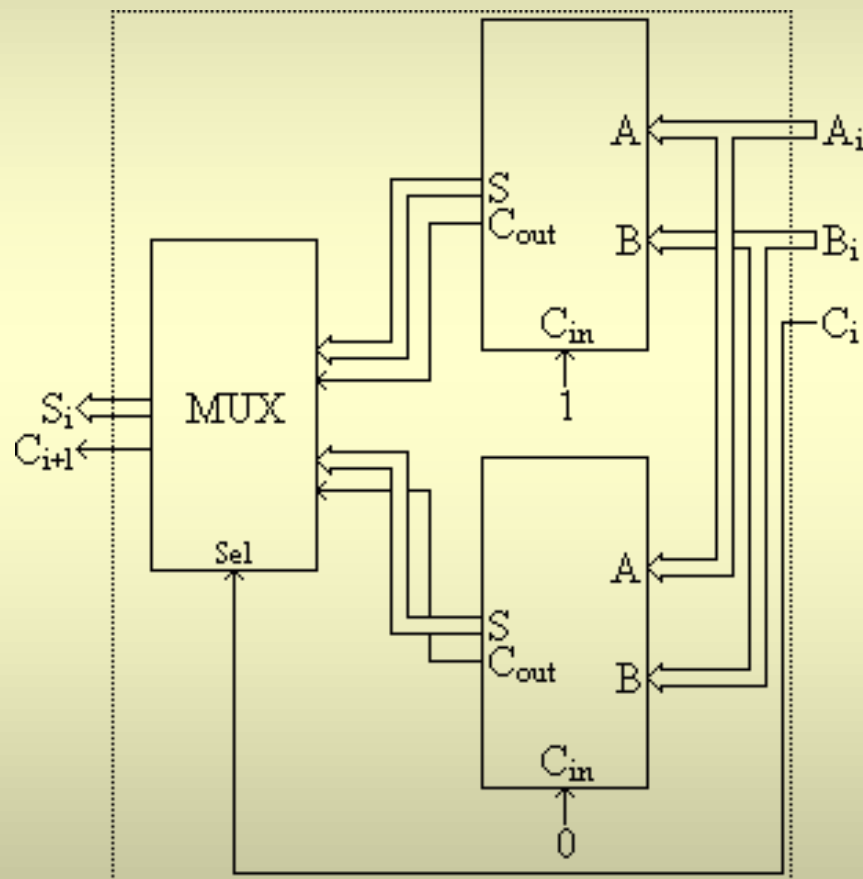

II.4. Execuția speculativă

Execuție speculativă

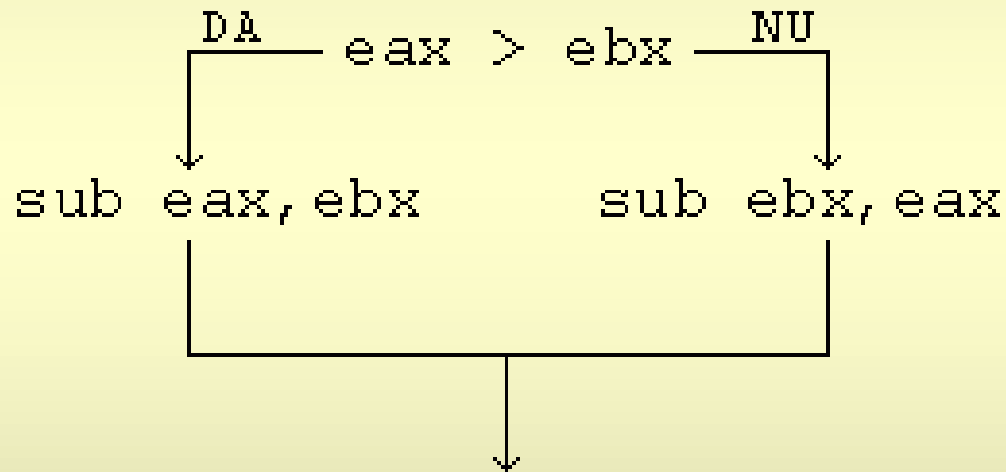
- înrudită cu predicția salturilor
- se execută toate variantele posibile
  - înainte de a ști care este cea corectă
- când se cunoaște varianta corectă, rezultatele sale sunt validate
- se poate utiliza și în circuite simple

Exemplu - sumatorul cu selecție

Cum funcționează? (1)

- instrucțiuni de salt condiționat

- ambele variante se execută în paralel
- cum se modifică regiștrii `eax` și `ebx`?

Cum funcționează? (2)

- nici una din variante nu îi modifică
- rezultatele scăderilor sunt depuse în regiștri temporari
- când se cunoaște relația între `eax` și `ebx`
  - se determină varianta corectă de execuție
  - se actualizează valorile `eax` și `ebx` conform rezultatelor obținute în varianta corectă

Execuție speculativă vs. predicție

- nu apar predicții eronate
  - rata de succes - 100%
- necesită mulți regiștri pentru rezultatele temporare
- gestiunea acestora - complicată
- fiecare variantă de execuție poate conține alte salturi etc.
  - variantele se multiplică exponențial

II.5. Predicația

Predicație (1)

- folosită în arhitectura Intel IA-64
  - și în alte unități de procesare
- asemănătoare cu execuția speculativă
- procesorul conține regiștri de predicate
  - predicat - condiție booleană (bit)
- fiecare instrucțiune obișnuită are asociat un asemenea predicat

Predicație (2)

- o instrucțiune produce efecte dacă și numai dacă predicatul asociat este *true*
  - altfel rezultatul său nu este scris la destinație
- instrucțiunile de test pot modifica valorile predicatelor
- se pot implementa astfel ramificații în program

Exemplu

- pseudocod

```
if (R1==0) {
```

```
    R2=5;
```

```
    R3=8;
```

```
}
```

```
else
```

```
    R2=21;
```

Exemplu (continuare)

- limbaj de asamblare "clasic"

```
cmp R1, 0
```

```
jne E1
```

```
mov R2, 5
```

```
mov R3, 8
```

```
jmp E2
```

```
E1: mov R2, 21
```

```
E2:
```

Exemplu (continuare)

- limbaj de asamblare cu predicate

cmp R1, 0, P1

<P1>mov R2, 5

<P1>mov R3, 8

<P2>mov R2, 21

- predicatele P1 și P2 lucrează în pereche
  - P2 este întotdeauna inversul lui P1
  - prima instrucțiune îi modifică pe amândoi

II.6. Execuția out-of-order

Execuție out-of-order

- instrucțiunile nu se mai termină obligatoriu în ordinea în care și-au început execuția
- scop - eliminarea unor blocaje în pipeline
- posibilă atunci când între instrucțiuni nu există dependențe

Exemplu

```
in al, 278
```

```
add bl, al
```

```
mov edx, [ebp+8]
```

- prima instrucțiune - foarte lentă
- a doua instrucțiune trebuie să aștepte terminarea primeia
- a treia instrucțiune nu depinde de cele dinaintea sa - se poate termina înaintea lor

II.7. Redenumirea regiștrilor

Dependențe de date

- apar când două instrucțiuni folosesc aceeași resursă (variabilă/registru)
- numai când cel puțin una din instrucțiuni modifică resursa respectivă
- dacă resursele sunt regiștri, unele dependențe se pot rezolva prin redenumire

Tipuri de dependențe de date

- RAW (*read after write*)
  - prima instrucțiune modifică resursa, a doua o citește
- WAR (*write after read*)
  - invers
- WAW (*write after write*)
  - ambele instrucțiuni modifică resursa

Dependențe RAW

- dependențe "adevărate"
- nu pot fi eliminate

```
mov  eax, 5  
sub  ebx, eax
```


- valoarea scrisă în `eax` de prima instrucțiune este necesară instrucțiunii următoare

Dependențe WAR

- numite și antidependențe

```
add esi, eax
mov eax, 16
sub ebx, eax
```

- prima instrucțiune trebuie executată înaintea celei de-a doua (nu se poate în paralel)

Dependențe WAR - rezolvare

add esi,eax		add esi,eax
mov eax,16	→	mov reg_tmp,16
sub ebx,eax		sub ebx,reg_tmp

Dependențe WAW

- dependențe de ieșire

```
div ecx
sub ebx, edx
mov eax, 5
add ebp, eax
```

The diagram illustrates a Write-After-Write (WAW) dependency. A red line connects the 'ecx' register in the 'div ecx' instruction to the 'eax' register in the 'mov eax, 5' instruction. This indicates that the value written to 'ecx' in the first instruction is overwritten by the value written to 'eax' in the third instruction, which is a WAW dependency.

Dependențe WAW - rezolvare

<code>div ecx</code>		<code>div ecx, 3</code>
<code>sub ebx, edx</code>		<code>sub ebx, edx</code>
<code>mov eax, 5</code>		<code>mov reg_tmp, 5</code>
<code>add ebp, eax</code>		<code>add ebp, reg_tmp</code>

Utilitate

- ajută la creșterea performanței?
- crește potențialul de paralelizare
- mai eficientă în combinație cu alte tehnici
  - structura superpipeline
  - execuția out-of-order

Eficiența abordării

- mai mulți regiștri
  - folosiți intern de procesor
  - nu sunt accesibili programatorului
- de ce?
  - redenumirea se face automat
  - programatorul poate greși (exploatare ineficientă a resurselor)
  - creșterea performanței programelor vechi

II.8. Hyperthreading

Hyperthreading (1)

- avem un singur procesor real, dar acesta apare ca două procesoare virtuale
- sunt duplicate componentele care rețin starea procesorului
  - regiștrii generali
  - regiștrii de control
  - regiștrii controllerului de întreruperi
  - regiștrii de stare ai procesorului

Hyperthreading (2)

- nu sunt duplicate resursele de execuție
  - unitățile de execuție
  - unitățile de predicție a salturilor
  - magistralele
  - unitatea de control a procesorului
- procesoarele virtuale execută instrucțiunile în mod întrepătruns

De ce hyperthreading?

- exploatează mai bine structura pipeline
  - când o instrucțiune a unui procesor virtual se blochează, celălalt procesor preia controlul
- nu oferă același câștig de performanță ca un al doilea procesor real
- dar complexitatea și consumul sunt aproape aceleași cu ale unui singur procesor
  - componentele de stare sunt foarte puține

II.9. Arhitectura RISC

Structura clasică a CPU

CISC (*Complex Instruction Set Computer*)

- număr mare de instrucțiuni
- complexitate mare a instrucțiunilor → timp mare de execuție
- număr mic de regiștri → acces intensiv la memorie

Observații practice

- multe instrucțiuni sunt rar folosite
- 20% din instrucțiuni sunt executate 80% din timp
  - sau 10% sunt executate 90% din timp
  - depinde de sursa de documentare...
- instrucțiunile complexe pot fi simulate prin instrucțiuni simple

Structura alternativă

RISC (*Reduced Instruction Set Computer*)

- set de instrucțiuni simplificat
  - instrucțiuni mai puține (relativ)
  - și mai simple funcțional (elementare)
- număr mare de regiștri (zeci)
- mai puține moduri de adresare a memoriei

Accesele la memorie

- format fix al instrucțiunilor
  - același număr de octeți, chiar dacă nu toți sunt necesari în toate cazurile
  - mai simplu de decodificat
- arhitectură de tip *load/store*
  - accesul la memorie - doar prin instrucțiuni de transfer între memorie și regiștri
  - restul instrucțiunilor lucrează doar cu regiștri

Avantajele structurii RISC

- instrucțiuni mai rapide
- reduce numărul de accese la memorie
  - depinde de capacitatea compilatoarelor de a folosi regiștrii
- accesele la memorie - mai simple
  - mai puține blocaje în pipeline
- necesar de siliciu mai mic - se pot integra circuite suplimentare (ex. cache)

II.10. Arhitecturi paralele de calcul

Calcul paralel - utilizare

- comunicare între aplicații
  - poate fi folosită și procesarea concurentă
- performanțe superioare
  - calcule științifice
  - volume foarte mari de date
  - modelare/simulare
    - meteorologie, astronomie etc.

Cum se obține paralelismul?

- structuri pipeline
  - secvențial/paralel
- sisteme multiprocesor
  - unitățile de calcul - procesoare
- sisteme distribuite
  - unitățile de calcul - calculatoare

Performanța

- ideal - viteza variază liniar cu numărul de procesoare
- real - un program nu poate fi paralelizat în întregime
- exemple
  - operații de I/O
  - sortare-interclasare

Scalabilitatea (1)

- creșterea performanței o dată cu numărul procesoarelor
- probleme - sisteme cu foarte multe procesoare
- factori de limitare
  - complexitatea conexiunilor
  - timpul pierdut pentru comunicare
  - natura secvențială a aplicațiilor

Scalabilitatea (2)

- funcțională pentru un număr relativ mic de procesoare
- număr relativ mare
  - creșterea de performanță nu urmează creșterea numărului de procesoare
- număr foarte mare
  - performanța se plafonează sau poate scădea

Sisteme de memorie

- după organizarea fizică a memoriei
  - centralizată
  - distribuită
- după tipul de acces la memorie
  - comună (partajată)
  - locală

Tipuri de sisteme multiprocesor

- sisteme cu memorie partajată centralizată
- sisteme cu memorie partajată distribuită
- sisteme cu schimb de mesaje

Memorie partajată centralizată

- denumiri
  - UMA (*Uniform Memory Access*)
  - SMP (*Symmetrical Multiprocessing*)
- memorie comună
- accesibilă tuturor procesoarelor
- timpul de acces la memorie
  - același pentru orice procesor și orice locație

Memorie partajată distribuită

- denumiri
  - DSM (*Distributed Shared Memory*)
  - NUMA (*Non-Uniform Memory Access*)
- memoria este distribuită fizic
- spațiu de adrese unic
  - văzut de toate procesoarele
- accesul la memorie - neuniform

Sisteme cu schimb de mesaje

- multicalculatoare
- fiecare procesor are propria memorie locală
  - nu este accesibilă celorlalte procesoare
- comunicarea între procesoare
  - transmiterea de mesaje explicite
  - similar rețelelor de calculatoare

Comunicare

- conectarea
  - între procesoare
  - între procesoare și memorie
- variante
  - sisteme cu memorie partajată centralizată - magistrală
  - sisteme cu memorie partajată distribuită - rețele de interconectare

Comunicare pe magistrală

- economic
- proiectare simplă
- performanță mai redusă
- nu scalează bine cu numărul de procesoare
- rol important - memoriile cache
  - probleme de coerență

Rețele de interconectare (1)

- între
  - procesoare
  - procesoare și memorie
- scop
  - flexibilitate
  - performanță
    - mai multe accese în paralel

Rețele de interconectare (2)

- tipuri de conectare
  - totală - fiecare cu fiecare
  - parțială - unele perechi de componente nu sunt conectate direct
- conectare procesoare-memorii
  - mai multe circuite de memorie
  - pot fi accesate în paralel de procesoare diferite

Coerența memoriei

- trebuie ca toate procesoarele să folosească ultima valoare scrisă pentru o variabilă partajată
- problema - memoriile cache
- scopul - orice variabilă partajată să aibă aceeași valoare
  - în toate cache-urile
  - în memoria principală

Coerența - cache *write-back*

x - variabilă partajată

Procesor	Acțiune	Valoare cache A	Valoare cache B	Valoare memorie
				9
A	i = x ;	9		9
B	j = x ;	9	9	9
A	x = 5 ;	5	9	9
B	k = x ;	5	9	9

Coerența - *cache write-through*

x - variabilă partajată

Procesor	Acțiune	Valoare cache A	Valoare cache B	Valoare memorie
				9
A	i = x ;	9		9
B	j = x ;	9	9	9
A	x = 5 ;	5	9	5
B	k = x ;	5	9	5

Ce înseamnă coerența? (1)

1. ordinea execuției

- a) procesorul P scrie în variabila X
- b) apoi procesorul P citește X
- între a) și b) nu există alte scrieri în X

→ citirea b) returnează valoarea scrisă de a)

Ce înseamnă coerența? (2)

2. viziune coerentă a memoriei

- a) procesorul P scrie în variabila X
  - b) apoi procesorul Q ($Q \neq P$) citește X
    - între a) și b) nu există alte scrieri în X
    - între a) și b) a trecut suficient timp
- citirea b) returnează valoarea scrisă de a)

Ce înseamnă coerența? (3)

3. serializarea scrierilor

- a) procesorul P scrie în variabila X
- b) procesorul Q ($Q=P$ sau $Q \neq P$) scrie în variabila X

- toate procesoarele văd cele două scrieri în aceeași ordine
- nu neapărat a) înaintea b)

Menținerea coerenței cache-urilor

- protocoale de menținere a coerenței
- se bazează pe informațiile despre liniile de cache
  - *invalid* - datele nu sunt valide
  - *dirty* - doar cache-ul curent deține valoarea actualizată
  - *shared* - cache-ul curent deține valoarea actualizată, la fel memoria principală și eventual alte cache-uri

Tipuri de protocoale

- *directory based*
  - informațiile despre fiecare linie de cache -
ținute într-un singur loc
- *snooping*
  - fiecare cache are o copie a liniei partajate
  - fără centralizarea informației
  - cache-urile monitorizează magistrala
    - detectează schimbările produse în liniile de cache

Actualizarea cache-urilor

- fiecare cache anunță modificările făcute
- celelalte cache-uri reacționează
- contează doar operațiile de scriere
- variante
  - scriere cu invalidare (*write invalidate*)
  - scriere cu actualizare (*write update*)